Դաշ 47-8.

„ՄՇԱԿԻ"

ԳԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿ

(1872—1912)

ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ .....

Ներկայ տարուայ յունվարից «ՄՇԱԿ» լրագիրը թևակոխեց իւր գոյութեան և գործունէութեան քառասունհինգերորդ տարին։ Այսպիսի երկարատև կեանք հազուագիւտ է հայոց պարբերական մամուլի պատմութեան մէջ, իսկ մեր, Ռուսահայոց մէջ՝ միակ օրինակն է մինչև այսօրուստի «ՄՇԱԿԸ» ամենայն իրաւամբ համարուելու է Ռուսահայոց աւագագոյն լրագիրը։

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻՆ հիմնելով «ՄՇԱԿԸ»՝ գծեց նրա համար մի հաստատուն ծրագիր, որին հետևեց ինքը ամբողջ քսան տարի, մինչև իւր կեանքի վերջը, իսկ նրանից յետոյ՝ ներկայ խմբագրական կազմը։ Այդ ծրագիրն էր՝ ղեկավարել հայ հասարակական միտքը յառաջադիմական ուղղութեամբ, սերմանել ժամանակակից գաղափարներ, որոնցով միայն հայ ժողովուրդը պիտի կարողանայ տեղ գրաւել և ապրել յառաջադէմ ազգերի շարքում։

Ձնայելով բազմատեսակ ներքին և արտաքին խոչընդոտներին և աննպաստ պայմաններին, որոնց մէջ ապրում և գործում է հայ լրագրութիւնը, «ՄՇԱԿԸ» միայն եղաւ Ռուսահայոց բազմաթիւ լրագիրների մէջ, որ կարողացաւ այսքան երկար տարիներ իւր գոյութիւնը պահպանել, առանց իւր ծրագրից շեղուելու։ Այս անուրանալի իրողութիւնը անհերքելի ապացոյց է, որ «ՄՇԱԿԸ» եղել է այն լրագիրը, որ ճիշտ կերպով ըմբռնել է հայ հասարակութեան իսկական կարիքները, հաւատարմութեամբ ծառայել է նրանց և ուղիղ է տարել հասարակական մտքի ղեկը, առանց տատանուելու, առանց սառեցնող հողմերից ընդարմանալու, առանց փոթորիկներից խորտակուելու։

Գնահատել այն առողջամիտ, հասարակութեան ճշմարիտ շահերին համապատասխան, հեռատես ուղղութիւնը, որ բռնել է «ՄՇԱԿԸ» ամենակարևոր ազգային խնդիրների քննութեան ժամանակ. թուել այն բարոյական և նիւթական օգնութիւնները, որ ցոյց է տուել նա կրթական, բարեգործական հիմնարկութիւններին, ժողովրդական խոշոր աղէտների-սովի, հրկիզութեան, կոտորածների ժամանակ—անհնարին է մի թռուցիկ տեսութեան մէջ։ Սրա համար պէտք կլինէր վերայիշել Հայոց պատմութեան վերջին՝ տագնապալից, երկունքով բռնուած, յոյսերով և յուսախաբութեամբ լի քառասնամեակը։ Այդ պատմութիւնը վկայում է, որ «ՄՇԱԿԸ» միշտ ապրել է ժողովրդի հետ և ժողովրդի համար, ցաւակից է եղել նրա ցաւերին, խնդակից նրա ուրախութիւններին, բայց միշտ գիտակից այն ծանր պատասխանատուութեան, որ կրում էր ինքը՝ իբրև ղեկավար հասարակական մտքի։

Եւ այժմ, երբ «ՄՇԱԿԸ» բոլորեց իւր կեանքի ու գործունէութեան քառասնամեակը, ժամանակն է, որ հայ հասարակութիւնը տօնէ իւր աւագագոյն լրագրի, իւր կենսական շահերի պաշտպան հաւատարիմ մշակի այս հազուադէպ յոբելեանը, խօսքով ու գործով արտայայտէ իւր յարգանքն ու համակրութիւնը դէպի այս լրագիրը և նրա ազնիւ ու չարքաշ գործունէութիւնը։

Ներքոյ ստորագրեալներս, որ մեր վրայ նախաձեռնութիւն ենք վերցրել կազմակերպելու «ՄՇԱԿ» լրագրի քառասնամեայ գոյութեան և գործունէութեան Յոբելեանը՝ սրանով դիմում ենք «ՄՇԱԿԻ» բազմաթիւ բարեկամներին ու համակրողներին, դիմում ենք ամբողջ հայ հասարակութեանը, Ռուսաստանում և այլ տեղեր, հրաւիրելով մասնակցել այս Յոբելեանին, որ ոչ միայն «ՄՇԱԿԻ» տօնն է, այլ և նրան սիրող ու պահպանող գիտակից հայ հասարակութեան։ Յանձնաժողովս սիրում է յուսալ, թէ ինքը հասարակութեան ջերմ բաղձանքներին թարգման է հանդիսանում, յայտնելով որ այս Յոբելեանի առիթով որոշել է կազմել մի յատուկ ֆօնդ, առանձին կազմակերպութեան կարգադրութեան տակ, որի նպատակն է լինելու ապահովել «ՄՇԱԿԻ» յարատև հրատարակութիւնը, միաժամանակ միջոց տալով նրան զարգանալու ներքուստ և արտաքուստ, ընդարձակելու ծրագիրը նայն։

Յանձնաժողովս համոզուած է, որ հայ հասարակութիւնը իւր միահամուռ համակրութեան այսպիսի արտայայտութեամբ աւելի ևս ոյժ կը տայ այն անկախ ու անվեհեր գործունէութեան, որ ունեցել է «ՄՇԱԿԸ» քառասուն տարի շարունակ։

Յանձնաժողովս լիայոյս է, որ հայ հասարակութիւնը համակրութեամբ կընդունէ իւր այս առաջարկութիւնը և յօժարակամ նուէրներով կը նպաստէ նրա իրագործմանը։

Յոբելեանական տօնը կատարուելու է ներկայ տարուայ Մայիսի 26-ին, շաբաթ օրը։

Յոբելեանին վերաբերեալ գրագրութիւններն ու դիմումները ուղղելու է Յանձնաժողովիս Բիւրօյի նախագահ Յովհաննէս Սպենդիարեանին (Ивану Семеновичу Спендіарову, Евангуловская, 8, Тифлисъ). Իսկ դրամական առաքումներն ուղղելու է Յանձնաժողովիս փոխ-նախագահ Արշակ Միլեանին (Аркадію Назаровичу Милову, Тифлисъ).

Նախագահ Յանձնաժողովի՝ **Գաբրիէլ Սունդուկեան** (Դրամատուրգ)

Փոխ-նախագահներ:
- **Յով. Սպենդիարեան** (Երդուեալ-հաւատարմ.)
- **Արշակ Միլեան** (Թիֆլ. վաճառ. աւագ եւ բորս. կոմիտ. նախագ.)
- **Բագրատ Նաւասարդեան** (Բժշկապետ)

Քարտուղար Յանձնաժողովի՝ **Ստեփան Մալխասեանց** (Տեսուչ Յովնանեան դպրոցի)

Պատուաւոր անդամ՝ **Յովհաննէս Գասպարեան** (Բժշկապետ)

Անդամներ:
- **Ալիխանեան Յովհաննէս** (Իրաւագէտ եւ նախկ. հաշտ. դատաւոր)
- **Արաբէկեան Միքայէլ** (Երդուեալ հաւատարմատար)
- **Առաքելեան Բարսեղ** (Մէշչանների աւագ)
- **Աւան-Իւզբաշեան Դաւիթ** (Կալուածատէր)
- **Աճրիկեան Խաչատուր** (Առեւտրական)
- **Աւետիսեան Հայրապետ** (Առեւտրական)
- **Աղաջանեան Միքայէլ** (Բժշկապետ)
- **Բաղդասարեան Արամ** (Առեւտրական)
- **Բաշինջաղեան Գէորգ** (Նկարիչ)
- **Բաբեան Արշակ** (Ինժեներ)
- **Ծարալեան Գրիգոր** (Ինժեներ)
- **Եզեկեան Աւետիք** (Գրականագէտ)
- **Էնֆիաջեան Արտաշէս** (Գործարանատէր)

Անդամներ

Թասուրեան Եփրեմ (Առեւտրական)
Խաչատրեան Խաչատուր (Խմբագիր „Тиф. Лист.“ լրագրի)
Խարազեան Սարգիս
Խունունց Մնացական (Նաւթարդիւնաբերող)
Կիւլպենկեան Սերովբ (Կիւլպենկ. Առեւտր. Տան պետ)
Կիրակոսեան Գրիգոր (Ինժեներ)
Ղորդանեան Յովսէփ (Երդուեալ հաւատարմատար)
Մանթաշեան Լեւոն (Մանթաշեան Արդիւնաբ. Տան պետ)
Մամուլեան Զաքար (II-րդ փոխ. վարկի ընկ. դիրեկտոր)
Մանուկեան Ստեփան (Հաշուապահական կուրսերի տեսուչ)
Մայսուրեան Սամսոն (Բժշկապետ)
Մարտիրոսեան Մնացական (Տպարանատէր)
Մելքումեան Սարգիս (II-րդ փոխ. վարկի ընկ. դիրեկտոր)
Նախշունեան Գրիգոր (Առեւտրական)
Նազարեան Տիգրան (Խմբագիր «Աղբիւր-Տարազ» հանդէսների)
Շահպարոնեան Սամուէլ (Բժշկապետ)
Շիրեան Արտաշէս (Բժշկապետ)
Զաղէքեան Ալէքսանդր (Արդիւնաբերող)
Ստեփանեան Կարապետ (Բժշկական - առողջապահ. վերատեսուչ Թիֆլիս քաղաքի)
Սարուխանեան Առաքել (Գրականագէտ, դիրեկտոր Մանթաշեան Արդիւնաբ. Տան):
Սուլխանեան Ստեփան (Ռուսական շոգենաւ. եւ առեւտր. ընկ. գլխաւոր գործակալ Թիֆլիսում)
Սուլխանեան Մինաս (Առեւտրական)
Սերովբեան Կարապետ (Արհեստաւորների աւագ)
Ստեփանեան Ալէքսանդր
Քալանթարեան Պետրոս (Երդ.-հաւատ.)
Օսէփեան Յովսէփ (Առեւտրական)
Փիրալեան Յարութիւն (Գիւղատնտես. եւ պետական ցնայնագործ. կոմիտէի կառավ.)

Թիֆլիս, Յունվար, 1912.

Типографія М. И. Мартиросянца, Тифлисъ, Пушкинская, домъ Кредит. Общ. 1912 г.